

MRSA –kantajan hoito palveluasumisyksikössä

Yleistä

MRSA (metisilliiniresistentti *Staphylococcus aureus*) eroaa tavallisesta, ihmisen iholla ja/tai limakalvoilla usein esiintyvistä *Staphylococcus aureus* bakteerista siinä, että tavallisesti hoitoon käytetyt antibiootit eivät tehoa. Terveille MRSA-bakteeri ei yleensä aiheuta ongelmia sillä se ei välttämättä aiheuta oireita, vaan kyse voi olla ainoastaan oireettomasta kantajuudesta. Sairaaloissa ja hoitolaitoksissa MRSA voi aiheuttaa epidemioita ja myös vakavia tulehduksia (esim. leikkaushaavatulehdus, sydänlappätulehdus ja verenmyrkytys eli sepsis). Tavallisimpia MRSA-bakteerin aiheuttamia infektioita ovat iho- ja haavatulehdukset. Vaikeiden infektioiden ja epidemioiden välttämiseksi MRSA:n leviämistä sairaalassa ja hoitolaitoksissa on tärkeää torjua.

MRSA:n kantajuuden katsotaan olevan pitkäaikainen, vaikka näytteet välillä olisivat negatiiviset, varotoimia sairaalahoidossa ei voida purkaa muutoin kuin infektiyksikön tarkan harkinnan mukaan. Erikoistapauksissa infektiolääkäri voi harkita MRSA-bakteerin puhdistushoitoa. Tämä tapahtuu infektiopoliklinikalla eikä ole yleensä tarpeen. Samoin suositellaan infektiolääkärin konsultaatiota, mikäli epäillään MRSA-bakteerin aiheuttamaa oireista tulehdusta. MRSA-löydös ei saa huonontaa potilaan tarvitsemää hoitoa tai kuntoutusta. Kantajuuden tunnistaminen voi nopeuttaa tunnistetun MRSA-kantajan oireisen infektioiden oikeaa hoitoa.

Jotta MRSA:n leviämistä sairaalassa / hoitotoimien yhteydessä voidaan estää, noudatetaan **tavanomaisia varotoimia ja kosketusvarotoimia**. Tavanomaiset varotoimet ovat tärkeimmät. Katso erillinen ohje: Tavanomaiset varotoimet.

Tavanomaiset varotoimet

Ovat keskeinen osa hyvää hoitoa. Niihin sisältyy oikea käsihygienia, oikea suojainten käyttö, oikeat työskentelytavat sekä verivarotoimet (pisto- ja viiltotapaturmien välttäminen). Katso erillinen ohje: tavanomaiset varotoimet. Näitä noudatetaan kaikkia asiakkaita hoidettaessa.

Huone

MRSA -kantajalle varataan oma (tai puolison kanssa yhteinen) omalla WC- ja pesutilalla varustettu huone. MRSA-kantajat pyritään keskittämään samoihin hoitopaikkoihin hoidon tarpeen mukaisesti.

Jos MRSA -kantaja käyttää yksikön muiden asukkaiden käyttämää kylpy- tai saunatilaa, käyttövuoro järjestetään päivän viimeisenä tai eri päivänä muiden käyttäjien kanssa ja tila siivotaan huolellisesti käytön jälkeen.

Käsihygienia

Hyvä käsihygienia on tärkein toimi, jolla tartuntatietä katkaistaan ja se koskee kaikkien potilaiden hoitoa. Kätet desinfioidaan alkoholipitoisella käsihuuhteella ennen suojaimien pukemista ja niiden riisumisen jälkeen, huoneeseen mennessä ja sieltä poistuttaessa. Desinfektio tehdään myös, kun käsineitä vaihdetaan työskentelyn aikana. Kätet pestään ennen desinfektiota, jos niissä on näkyvää tai tuntuva likaa. Käsien ihon tulee olla ehjä. Rakennekynsiä ei saa käyttää, käsikorut (sormukset, rannekorut ja kello) riisutaan työvuoron ajaksi. Henkilökunta opettaa asukkaalle käsidesinfektion ennen huoneesta poistumista ja ruokailuja. Ellei asukas kykene itse desinfiointiin huolehtimaan, henkilökunta pyrkii huolehtimaan sen toteutumisesta. Käsidesinfektio opetetaan myös asukkaiden yksikössä vieraileville läheisille.

Suojaimet

Jos asiakkaan kanssa vain keskustellaan, suojaimia ei tarvita. Läihoidossa tai eritteitä käsiteltäessä henkilökunta käyttää kertakäyttöisiä suojakäsineitä (nitrili/lateksi) ja suojavaatteita/hihallista suojaesiliinaa. Suunenäsuojusta käytetään tavanomaisten varotoimien mukaisesti sellaisissa tilanteissa, joissa on roiskevaara (esim. haavanhoidossa) tai jos MRSA:n nielukantaja on yskivä tai hengitystieinfektiota sairastava.

Yleisissä tiloissa liikuttaessa ei käytetä suojaimia, mutta kädet desinfioidaan huolellisesti potilaskosketuksen jälkeen. Suojaimet sijoitetaan asukkaan huoneeseen tai sen välittömään läheisyyteen paikkaan, jossa ne säilyvät puhtaina, mutta ne ovat helposti henkilökunnan saatavilla.

Likapyykki

Likapyykkiä käsiteltäessä käytetään suojakäsineitä ja suunenäsuojusta. Suojavaatteita/hihallista suojaesiliinaa käytetään, mikäli tekstiilit tulevat kosketuksiin työntekijän suojavaatetuksen kanssa. MRSA -kantajan pyykit pestään eri koneellisena tekstiilien vaattimassa pesulämpötilassa. Likapyykki viedään asukashuoneesta mieluiten suoraan pyykkikoneeseen, vaatteita ei lasketa lattialle tai muille tasopinnoille. Pyykkihuoltotilassa huolehditaan siitä, että likapyykkiä käsitellään pölyttämättä ja niin, ettei lähietäisyydellä ole puhdasta pyykkiä. Kädet desinfioidaan, kun pyykit on laitettu koneeseen ja suojaimet riittu.

Jätteet

Huonekohtainen keräily. Jätepuski suljetaan huoneessa ja laitetaan jätesäkkiin.

Ruokailu

MRSA -kantaja voi ruokailla samassa ruokailuhuoneessa muiden kanssa. Kaikki ruokailijat desinfioidaan kätensä ennen ruokailua. Hengitystieinfektiota sairastavan nielupositiivisen MRSA -kantajan ruokailut on syytä järjestää asukashuoneessa. Syötettäessä käytetään suojakäsineitä ja jos asukas yskii herkästi, myös suunenäsuojusta ja tarvittaessa suojavaatteita/hihallista suojaesiliinaa. Astiat kerätään suojakäsinein ja pestään tavalliseen tapaan.

Vierailut

Vierailuja MRSA -kantajan luona ei rajoiteta. Vierailijan on desinfioidava kädet huolellisesti MRSA -kantajan huoneeseen mennessä ja sieltä poistuessa.

Viriketoiminta

MRSA -kantajuus ei ole este viriketoimintaan tai yhteisiin tilaisuuksiin osallistumiselle, mikäli haavat on peitetty, kantajalla ei ole hengitystieinfektion oireita eikä hilseilevää ihosairautta. MRSA -kantajan käsien desinfiointista ennen viriketoimintaa huolehditaan. Käytössä olleet askarteluvälineet desinfioidaan sopivalla pintadesinfektioaineella käytön jälkeen (esim. Easydes).

Kuntoutus

Kuntoutuksesta tulee huolehtia. Ensisijaisesti pyritään tuomaan kuntoutus MRSA -kantajan luokse. Mikäli haavat on peitetty, eikä henkilöllä ole hengitystieinfektion oireita eikä hilseilevää ihosairautta, hänet voidaan viedä yhteiseen kuntoutustilaisuuteen.

Jos henkilöllä on haavoja, ihon läpäiseviä vierasesineitä, katetreita, pidätyskyvyttömyyttä tai infektiioireita, allaskuntoutusta ei suositella. Muissa tapauksissa altaassa tapahtuva kuntoutus on sallittua. Allastilat ja niihin liittyvät pesu- ja pukeutumistilat tulee siivota huolellisesti. Kuntoutusvälineet tulee käytön jälkeen puhdistaa pintadesinfektioaineella.

la esim. Easydes. Kuntoutuksen antaja suojautuu kuten hoitohenkilökunta, jos kuntoutusta annettaessa ollaan lähikontaktissa asukkaaseen.

Liikkuminen

MRSA -kantaja voi liikkua vapaasti ulkona. Erittävät haavat ja ihoalueet tulee peittää huolellisesti. Kädet tulee desinfioida huolellisesti huoneesta lähtiessä.

Sairaalahoito

MRSA -kantajuus ei saa olla lääketieteellisesti perustellun hoidon este tai hidaste. Vastaanottavaa laitosta tulee aina informoida henkilön MRSA -kantajuudesta.

Apu- ja hoitovälineet

Asukashuoneeseen varataan jatkuvasti hoidossa tarvittavat apu- ja hoitovälineet, joiden säännöllisestä puhdistamisesta ja desinfektiosta huolehditaan yksilöllisen tarpeen mukaan esim. kerran viikossa ja tarvittaessa. Jos MRSA -kantajan käytössä on ollut lainattu apuväline, se puhdistetaan huolellisesti desinfioivalla puhdistusaineella (esim. kloori 500 ppm/Easydes) ennen apuvälinelainaamoon palauttamista.

Siivous

Asukashuoneen siivousta varten varataan huonekohtaiset siivousvälineet. Huone siivotaan päivän viimeisenä, jos mahdollista. MRSA -kantajan käytössä olevat WC- ja pesutilat sekä asukashuoneen kosketuspinnat puhdistetaan klooriliuoksella (500 ppm) päivittäin ja tarvittaessa. Muiden pintojen viikkosiivouksessa käytetään yleispuhdistusainetta. Siivouksessa käytetään kertakäyttöisiä siivousliinoja ja siivousvälineet desinfioidaan käytön jälkeen lämpödesinfektiolla (deko) tai sopivalla pintadesinfektioaineella (esim. kloori 500 ppm). Suojaimet: kertakäyttökäsineet, muoviesiliina/suojatakki, suunenäsuojaus.

Eritetahrojen desinfektio

Toteutetaan viipymättä. Katso eritetahradesinfektio-ohje.

Katso myös:

1. Tavanomaiset varotoimet
3. Eritetahradesinfektio